

Gubanc aranyesővel

– Lucilla! Lucilla! – hangzik a lépcső tetejéről.
– Csendesebben, te! Papa alszik! – susog föl a lányhang.
– Ja! Pardon! – érkezik a válasz, ezúttal halkabban. – Mondd! Ezt te tetted az asztalomra?
– Ki van zárva. Nem is voltam mostanában a szobádban. Miért, mi az? – kérdi a lány az időközben leérkező fiútól.
– Verseskötet.
– Hm! De nem, én nem voltam bent. Ki írta?
– Hát éppen ez az! Szabó Lucilla.

– Eredj már, te! Mit hülyéskedsz?
– Itt van, nézd meg! Nem én hülyéskedem.
– Még egy ilyen név! Ellopták a nevemet!
– Ugyan! Mégis mit gondolsz, hány Szabó van a világon? Más anyának is eszébe juthatott, hogy ritka nevet adjon a gyerekeinek.
– Igen, de pont az enyémet? Amihez akadémiai hozzájárulás kellett? És ráadásul az a *másik* is ír verset? És pláne ráadásul, az még meg is jelenik! Ez már disznóság!
– Egyet se búsulj, még a tieid is megjelenhetnek! Gyere inkább, olvassunk bele!
A testvérek egyetértésben lehuppannak a pamlagra, az állólámpa mellé, és összebújva olvassák a csinos kis kötet verseit. Egy darabig tökéletes a csend. Egy idő után Lucilla mocorogni kezd. Fészkelődik, a fejét vakarja, pirul, sápad. A bátyja rázörög:
– Mi van? Pisilni kell?
– Jaj, nem! Szeverke! Ezek olyan ismerős versek!
– Hogyhogy? Olvastad már valahol?
– Nem, nem olvastam. Ez biztos! Mégis...
– Hát akkor hallottad vagy valami. Olvassunk tovább!
Hanem Lucilla már egyre kevésbé fér a bőrébe:
– Szeverke – bök az ujjával az egyik versre, – ezt én írtam!
– Jaj, ne szeverkézz már, az isten áldjon meg! Mintha kisbaba lennék! Mi az, hogy te írtad?
– Én írtam! Meg tudom mutatni. Fent van, a versesfüzetemben. A saját kézírásommal. A saját fejemmel gondoltam ki! El is tudom mondani, fejből! Biztos, hogy nem most tanultam meg! Tessék, kérdezz ki! Vagy gyere, megmutatom!
– Na, ne reszkess már olyan nagyon! Nyugodj meg, bogárkám! – Szeverin átöleli sápadt, reszkető hűgát. – Elhiszem, ha mondod. Ne remegj, kicsikém! Biztosan van valami észszerű magyarázat! No! Csak nem leszel rosszul?
– Nem, jaj, azt nem szeretnék. De erre – észszerű magyarázat? Ugyan mi?
– Például, hogy valamelyik lóköttő testvérünk beküldte titokban valamelyik kiadóba a verseidet. És miután olyan jó versek, hát a kiadó megjelentette. A lóköttő pedig még nálad is jobban meg lesz lepve.
– Szeverke, ez nem stimmelhet igazán. Mert az eddigi verseket nem én írtam. Csak a hangulatuk ismerős. Írhattam volna én is. De ezt az egyet biztosan én követtem el. Lehet, hogy még több ilyen is van a kötetben?
– No fogd, nézd át! Estére összetrombitáljuk és kifaggatjuk a jónépet. Akkor majd kiderül.



Szokás szerint Szeverin viszi a prímet, mint trónörökös.

– Tisztelt közgyűlés! Csönd legyen már, hé! Itt az egész banda?

– Papa elment éjszakai műszakba, Juttácska már alszik. A többi itt van.

– Juttácska nem veszélyes, ő még nem lókötó. Papa... hmm. Papa eléggé az. Na, majd holnap elkapom. Akkor a tárgyra térek.

– Halljuk, halljuk!

– Ne komolytalankodjunk, uraim! – Ez az egy szem Benedeknek szól. – Körbeadom ezt a könyvet. Tessenek megcsodálni!

– Jé, hát ez Szabó Lucilla!

– De jó ám! Pontosán erre óhajtottam felhívni becses figyelmüket. Halljuk, ki követte el?

– Nyilván Luci. – Ez Jerne volt.

– Luci ám a körösztyanyád térgye! – Lucilla még ilyen körülmények között is paprikás lesz neve rövid változatától. Állítólag neki az egész jár.

– Ne személyeskedjünk, hölgyeim!

– Igenis, elnök úr! Mindamellett esküszöm, hogy nem én voltam! Összesen öt olyan verset találtam benne, aminek be tudom mutatni a kéziratát. A kötet végén novellák is vannak, hát az aztán végképp nem az én műfajom.

– Gyerekek, ez egyre rejtélyesebb! Na, tényleg, ki tudja, hogy mi ez?

Agáta kérdésére semmi válasz, így Szeverin újra kézbe kapja a vezérséget:

– Túl nagy a csend. Akkor kezdjük! Ágica?

– Nem tudok semmit. Ilyen dolgokkal különben sem hülyülnék – mondja Agáta.

– Miért? Csak nem te is írsz?

– De igen.

– Na, itt van, ni! Lucilla is. Meg én is. Mi fog itt még kiderülni?

– Hát az, hogy én is írok. Csak én novellákat. – Ez most Benedek volt.

– Puff neki! Ez már a negyedik! Micsoda tehetséges banda vagyunk!

– Tehetséges? Talán csak humán érdeklődésű. – Jerne mondta, az ő rossz májával.

– Tudjátok, mit? Hagyjuk a tehetséget, ami kérdésessé vált. Most erről a könyvről van szó. Tehát Ágica nem tud semmit. Férjedurad?

– Szerintem ő sem. Hívjam?

– Hívjad! Tudd meg! Közöld!

Agáta megcélozza a földszinti telefont. Szeverin újra kérdez:

– Gyerünk tovább! Jercsi?

– Hát én ugyan nem küldtem semmit sehová, viszont... Megnéztétek ti becsületesen ezt a könyvet?

– Miért?

– Idesüsetek! Itt ni! A kiadás éve!

– Hú, apám!

– Na, most ki hülyéskedik?

– Hát ez nem igaz!

Agáta berohan, de a csatazajban semmit sem ért. Megrángatja Benedek ruhaujját, úgy kérdezi:

– Mi van?

– Tíz évvel később jelent meg!

– Minél később? – Agáta természetesen nem érti.

– Itt van, ide nézz! A mai napnál!

Ezt már érti Agáta is. Illetve dehogy! Jerne szólal meg, az örök praktikus:

– Gyerekek! Hogyan került ez ide? És főleg: miért került ide?

A kérdéstől hirtelen csönd lesz. Egy idő múlva Lucilla keservesen zokogni kezd és Szeverin vállára borul. Szeverin szó nélkül simogatja kedvenc húgocskája haját és semmit sem kérdez. Nagyjából érti a lány elkeseredését. Ki is írta mármost azokat a verseket? Másolni természetesen senkinek nincs joga, de kivonhatja-e Lucilla valaha magát a könyv hatása alól? Ha ezentúl ír valamit, félni fog, hogy csak másol, hogy valakit utánoz. És mérce is a könyv. Ami nincs benne, azt kár volt leírni? Hajaj!

A testvérek sejtik Lucilla gondjait, viszont a kérdés megmozgatta a fantáziájukat. Hogyan került ide ez a könyv? Vagy egy nagy, ostoba tréfa az egész, vagy valami bukfcenc van az időben. Elképzelhető, hogy a nyomdában rontották el a könyvet? De akkor Lucilla versei hogyan kerültek bele? És a többi vers honnan van? Túl sok a kérdőjel. Ha a jövőből pottyant ide a kis kötet, akkor minden összeáll, egységes a kép. Bár kérdőjel így is akad jó néhány. De ki hisz el ilyen hülyeséget? Vagy legalábbis valószínűtlen? Mindamellet jobban esik az időutazó verseskönyvben hinni, bármennyire irreális a dolog.

A méla csöndet Benedek töri meg. Föláll, nagyot nyújtózik:

– Gyerekek, tizenegy óra! Lucilla, kölcsönadnád holnapra ezt a könyvet?

– Csak vigyed! Tulajdonképpen nem is az enyém.

Jerne is beleszól:

– Bence után én kérem. Olvassuk el mindannyian! Rá kell jönnünk, miért pottyant ide ez a könyv!

~~✂~~ Eltelt egy hét. Újabb közgyűlés jött össze, Jerne sürgetésére. Ezúttal itt van János is, Agáta férje. Nem Szabó, de jól beleillik a társaságba, mindenki szereti. Itt van valahol Böbe baba is, Agáta pirinyó lánya, de már ágyba dugta a nagyanyja. Viszont a tízéves Juttácska, a legkisebb testvér most ébren van, mindenről informáltak, mindent elolvasott és most csillogó szemmel lesi a nagyok tanácskozását. Papa is itt van, gondterhelten ücsörög. Érti ő, érti – de olyan érthetetlen az egész. Ami azt illeti, ezt a véleményt többen osztják.

Szeverin, a trónörökös nyitja meg az ülést. Azért trónörökös, mert korelnöknek nem jó. Agáta idősebb. De nem szereti, ha emlékeztetik huszonöt életévére (Vénülök!), és nem elnökösködik.

– Tisztelt banda! Elolvasta mindenki a kérdéses irodalmi alkotást?

A kérdés merőben szónoki. A válaszok a „Na, ne hülyülj!”-től az „Eredj már!”-ig terjednek. A következő kérdés viszont fontos:

– No és? Szerintetek miért? És hogyan?

Nem, ezt nem így kellett volna kérdezni! A felharsanó zsivaj hatására Szeverin előbb a fülére kapja a tenyerét, azután nagyot kurjant:

– Hé, emberek! Csak egyenként!

Használt. Szeverin kezdi a szokásos sorrendet:

– Ágica?

– Talán előbb Papa, nem?

– Jaj, bocsánat! Papa? – Hiába, Papa nem megszokott résztvevő a testvérek tanácskozásain. És a mostani megszólalása is...

– Gyerekek, én ezt az egészet nem értem. Inkább ti tárgyaljatok!

– Jó! Majd szól Papa, ha úgy gondolja. Szóval, Ágica?

– Hát... tudjátok... olyan képtelenség!

– Ezt tudjuk. Szerintünk is az. De konkrétan?

– Hát... az az időutazós novella...

Lehet, hogy Agáta folytatná, de megint kitör a csatazaj. Az ajtón bedugja fejét Mama, a hangja csupa szemrehányás:

– Gyerekek! Böbe baba alszik!

Ettől csend lesz. Relatív. Talán a „suttogva kiabálnak” kifejezés lenne a jobb.

Szeverin próbál rendet teremteni:

– Fiúk-lányok! Folytassuk inkább!

De most hirtelen megszólal Juttácska, aki amúgy kettőt sem szól, ha nem muszáj:

– Minek folytatni? Mindenki szerint az időutazós novella jelenti a megoldást.

Élénk bólogatás válaszol a kicsi szavaira. Csak Papa néz elveszetten. Jerne észreveszi (imádja az apját, mint minden rendes lány) és megkérdi:

– Nem olvasta, Papa?

– Hát... nem az egész könyvet.

– Nem baj, figyeljen, elmondom. Azt már tudja, hogy ez a könyv, hogy úgy mondjam, tíz év múlva jelent meg. Nem tudjuk, hogy ez tréfa-e, vagy valóság. Mi mind inkább arra hajlunk, hogy vegyük valóságnak, noha... De ha ez az egész nem csak egy ostoba tréfa, akkor fölmerül a kérdés, hogy miért és hogyan került ide ez a könyv, mihozzánk. A „hogyan”-ra válaszolni persze nem tudunk, de az biztos, hogy a könyv időutazása energiát emésztett fel. Valószínűleg nem is csekély energiát. Úgy gondolom, hogy ha az időutazáshoz nem kéne sok energia, akkor már felfedeztük volna.

– De hát felfedeztük! Itt a könyv!

– Ohó, Papus! Csakhogy ez a könyv a jövőből jött! A jövőben fedezték fel az időutazást! Visszaküldeni sem tudjuk a könyvet, csak közönséges, avagy mezei módszerrel! Hogy tudniillik hagyjuk, hogy az idő a szokott módon folyjék el fölötte.

– Tíz évig várhat és porosodhat. – Ez Benedek magyarázata az ügyhöz.

– Tíz év múlva már lesz időutazás? – Ezt Juttácska kérde felcsillanó szemmel.

Határozottan kedve lenne a gyakorlatban kipróbálni. Jerne lehűti:

– Hát én azt honnan tudjam? Az a tíz év semmit sem jelent. Akik ideküldték ezt a könyvet, azok számára ez lehet egy régi könyv is. Csak nekünk új.

– De ez a könyv is új. Nyomdászagú.

– Akkor is lehet reprint kiadás. De új is lehet miattam! Nem ez a téma! Akár régi, akár új, itt van. Ide küldték. Sok energia felhasználása árán. Tehát célja van, ez a lényeg!

– No igen, most jön a „miért” kérdése – foglalja össze Szeverin.

– Pontosan! Nohát, erre a kérdésre ad meglehetősen elfogadható választ az időutazós novella. Azért gondoljuk mindannyian így, mert a többi versben, elbeszélésben nincs szó az időről. Legalábbis nem konkrétan. Ha pedig komolyan vesszük az időutazós novellát, akkor mindent megmagyaráz. Tetszik érteni?

– Nem én, kislányom. Nem olvastam a novellákat.

– Jó, akkor elmondom. Az a lényege, hogy a mi családunk kirándul a Bükk-fennsíkra és egy eldugott helyen, beszorulva talál egy úrhajót. Egy kicsi úrhajót, olyan kétmétereset. Családunk ezt egyesült erővel szorult helyzetéből kirángatja és az úrhajó ajtaját kinyitja.

– És kinyílik? Egy úrhajó ajtaja? Kívülről?

– Ki, mert ez nem is úrhajó, hanem időgép. Az utasa már majdnem szomjan halt. Mi aztán megitatjuk, miegyéb, és a végén, gépével együtt, eltűnik az időben. Na. Ennyi.

– Értem. De ha szerintetek azért jött ez a könyv, hogy segítsünk az időutazón, akkor nem kellene indulnunk?

– Dehogyan! Szerintem. Szever, vedd át a vezénylest!

– Parancsára! Szerintetek szavaznunk kell?

Csend lesz, majd János, tétován:

– Több mindenről is szavazni kéne. Komolyan vegyük-e? Most induljunk-e? Kinek kell mennie? Mit vigyünk? És mi van, ha mégis ugratás? Ha az egész csak ugratás?

Megint csend lesz. Juttácska csillogó szemmel néz egyik testvéréről a másikra és közben hatalmasat ásít. Ő máris menne, de mellesleg már régen ágyban a helye. A nagyok meg hallgatnak, mindenki fáradt és gondterhelt. Muszáj a kislánynak megszólalnia:

– Fiúk-lányok! Vigyetek engem is magatokkal vasárnap a Bükk-fennsíkra!

A nagyok rámerednek, majd Szeverin bólint:

– Igaza van a csöppségnek! Irány az ágy, holnap megbeszéljük a vasárnapi kirándulást! Jutta, zseniből vagy!

Ezt mindenki tudja, nincs hozzászólás, szedelőzködnek. Csak Papa morog csöndesen:

– Nem hiszek én ebben az egészben! Muszáj nekem is menni?

Jerne fölugrik, nyújtózkodik, úgy mondja:

– Muszáj, Papa! A friss levegő még senkinek nem ártott. Különben is, a novella szerint Papus agyából pattan ki a megváltó ötlet.

Papa hirtelen büszke lesz, aztán ugyanolyan hirtelen megint letörik és morog:

– Aztán miféle ötlet?

Jerne nevet:

– Ha én azt tudnám! De Luci...lla nem írta meg!

Papa most a fiatalabb lányhoz fordul:

– Na, mondd meg, Lucikám, miféle ötlet?

Lucilla égre forgatja a szemét, jól játssza a kétségbeesés élő szobrát:

– Papus! Én azt a novellát majd csak a kirándulás után fogom megírni!

– Mi? Hogy? Ja! Igaz. Menjünk aludni!

Úgy tesznek.

~~✂~~ Másnap megint megbeszélés, de ezúttal már délután. Mindenki izgatott, fontosnak érzik a mielőbbi döntést. Szeverin kezdi:

– Szóval, induljunk vasárnap. Gyerekek, milyen évszakban játszódik a történet?

Mindenki Lucillára néz, de persze ő sem tudja. Tétovázik:

– Csobog a forrás. Tüzet rakunk. Azt hiszem, tél nem lehet...

Jerne is beleszól:

– Szever a melegítőjét Luci...llára adta.

– Az semmit sem jelent. Nyáron is kell hajnalban melegítő, azt mindig viszem.

Megint Lucilla szól hozzá:

– Jerci pokrócot terít az időutazóra.

– Akkor viszünk pokrócot. Ez viszont hűvös időre vall.

Juttácska látja, hogy a nagyok megint bedugultak. Meg kell szólalnia Szeverin ölében:

– Az egész úgy kezdődik, hogy a mozdony lihegve birkózik az őszi köd paplanával.

– Jutta, zseniből vagy! – Benedek nyilvánítja ki az általános véleményt. Szeverin viszont képen csókolja a kicsit:

– Helyes! Ősz van, mehetünk. Mit viszünk? Menteni kell, kihúzni azt az úrhajót. Aztán kulacsot, pokrócot...

János nagy természetjáró:

– Fokost viszünk és kötelet. A többi a helyszínen megoldható. Térképet, iránytűt. Igazán írhattál volna részletesebb novellát is, kislány! Hol keressük azt a gépet?


Lucilla igazán nem tudja:


– Hát... Bükk-fennsík. Az nagy. Megnézzük a lovakat. Akkor Csipkésút. A Svéd-fenyves felé indulunk. Keréknyomokban bukdácsolunk. Valami erdei út lehet. Melyik? Bánkútról nem esik szó. Odáig nem jutunk el? Vagy nem is arra indulunk? De akkor merre?

– A könyvet mindenesetre visszük. Folyamatosan próbálunk tájékozódni. Írhattál volna kevésbé irodalmi beszámólót, több konkrétummal! Többre mennék velem.


– Lehet, hogy írtam is. Csak az nem maradt meg. Azért küldték vissza ezt. Különben is, lekopni! – nyelvel Lucilla. Mit macerálják annyit? Hiszen még egy szót sem írt le! Majd a kirándulás után, ha igaz. Meg kell írnia, hogy legyen mit visszaküldeni a jövőből. Világos? Az. De felfoghatatlan, jesszusom, szikrázik az ember feje tőle, úgy belülről.

Közben folyik tovább a tanácskozás, bár Lucilla csak a zsongást hallja. Agáta kardoskodik, hogy Böbe babát vinni kell, van elég felnőtt, aki cipelje. A kardoskodásnak egyébként nincs túl nagy értelme, nem is akarták itthon hagyni a kicsit. Jánosnak meggyőződése, hogy ugratás az egész, de a kirándulás attól még jöhet. Papa nem is tudja... de mennie kell, a megváltó ötlet miatt. Jerne praktikus ember, ritka ábrándos lélekkel. Ő tehát listát készít. Ami azt illeti, ábrándos lélek több is akad itt. A fiúk is. Mindenki szerint menniük kell, hátha tényleg segíthetnek. Juttácska a plafonon mászkál izgalmában, de számára a dolog egészen természetes. Csak éppen izgalmas. Mama? Mama mozdíthatatlan. Csomagol nekünk finomakat, aztán beleül a legmélyebb fotelba a soros kötésével, és köt, és mereng, és vár... Mamát nem lehet vinni. Mama hivatala a hazavárás.

 Vasárnap hajnal. Ködös sötétség, lámpák fűzésével enyhítve. Szabóék vonulnak a pályaudvar felé és az őszi köd paplanáról szellemeskednek. Lucilla már érti, miként került bele a novellába az a paplan. Ennyi nevetés, bolondozás után muszáj lesz megörökítenie. Viszont azt is szentül elhatározza, hogy két-három évig nem írja meg a kalandot. Először is sosem írt még novellát, de ez most a kisebbik baj. Rettentően zavarja, hogy szinte kívülről ismeri már az írást. A többiekkel együtt. Meg kell várnia, amíg elhalványulnak az elbeszélés kifejezései és aztán a saját szavaival leírni újra. Így becsületes. Ostobaság! Hiszen azok a saját szavak, amiket *akkor* majd le fog írni, ugyanazok a szavak, amik *most* zavarják. Juj, ezt hagyjuk már! Lucilla nem tudja pontosan, mi is az a híres időparadoxon, viszont ezt a helyzetet kellően paradoxnak találja. Szerencsére most Juttácska elkapja a kezét és a csipkésúti ménesről kezdi faggatni. Jobb is hagyni azt a fránya paradoxont magának, éljenek a lovak!

 A vasúti fülkébe szűken férnek be, hét felnőtt, két gyerek, de külön fülkében senki sem akar utazni. Így Juttácska is ölbe kerül és vándorol az ölemben, mert senki sem tudja sokáig tartani. Nehéz már. Böbe babának viszont bérlete van az apja ölébe és minél inkább csalogatják, annál inkább tapad az apjához. Nem fél a többiektől, mindenkit külön-külön szeret, csak kicsit... sokan vannak. Tiltakozása jeléül Böbike már éppen sikítani akar, de akkor végre békén hagyják. Maradhat kedvenc apja ölében. (Hiába, Böbike is lány, a maga másfél évével!) Nagy kényelmesen befészkelődik és az ujját a szájába nyomja. Ezt a jelenséget nevezzük úgy, hogy „Böbe baba halmozza az élvezeteket”. Egyébként el fog aludni. Korán van még.

A többiek beszélgetnek, sőt, trécselnek és közben ártatlan képet vágnak. Igazság szerint a gyomrukát szorítja az izgalom, a kaland várása, de most nem, nem szabad erről beszélni! Úgy kell tenni, mintha ez egy normális családi kirándulás lenne.

 Már szépen süt a nap, már ott baktatnak a fennsíkon, amikor Benedek lázadozni kezd magában. Ugyan miért nem beszélhetünk a lényegről? És megkérdi:

– Nem siethetnénk? Van más út is a Svéd-fenyvesbe. Kit érdekelnek most a lovak?

A lovak? A lovak tulajdonképpen mindenkit érdekelnek. De nem most! Böbe baba nem bírná a sietést? Böbe baba úgyis többnyire valaki karján ül. Tényleg! Miért ne siethetnénk? Mindenki Szeverinre néz. A fiatalember tétován húzza meg a vállát, ahogy a térképet böngészi:

– Siethetnénk? Az írás szerint dél felé érünk oda. Ilyen ütemben, lovak nélkül, ezen a rövidebb úton már tíz körül a Svéd-fenyvesnél lehetnénk. Az ám! Az írás szerint Csipkésút után, Bánkút előtt, a Svéd-fenyves felé... Ez zavaros. És ott meg segítségre vár valaki. De ha le van írva az a dél! Megmásíthatjuk a „történelmet”? Mit mondasz, Bence?

– Segítséget viszünk. Én megkísérelném!

– De írva vagyon! Tehát nem lehet!

– Bizonyítsd be!

Szeverin ettől leáll. Csakugyan! Mit lehet itt bizonyítani? No, és hogyan? Lucilla is közbeszól:


– Hátha csak rosszul emlékszem két-három év múlva, azért írom azt a delet?

– Szóval te is sietnél. Jó, hát menjünk a rövid úton!

Mennek a rövid úton. Az első szakadékig. Ahol száraz időben le lehetne evickélni. De most kegyetlenül csúszik. Benedek mélabúsan jegyzi meg:

– Mégis kell itt Csipkésút! Mégis dél körül volt az! Visszafelé lépésben indulj!

És a kis csapat fordul vissza, Csipkésútnak. Mégis lesznek lovak.

 A lovak gyönyörűek voltak. Naná, a lovak mindig gyönyörűek. Barátságosak is voltak. Fényképezni is hagyták magukat. A nap is süt, aranyos-meleg az idő, az erdő pedig olyan, de olyan! Mint egy napsütötte őszi erdő, na! Nem puffogatunk itt közhelyeket. Mindamellet a hangulat feszült. Minden szép, de menjünk már! Találjuk már meg!

Papa nagyon elgondolkodott. A gondolkodás végeredménye természetesen morgásban tör a felszínre:

– És ha még el sem vezett? Azért nem találjuk meg?

– Akkor jövünk a jövő héten is. Amíg ősz van. – Szeverin mondja, de a többiek is

bólogatnak.

– És ha már a múlt héten kellett volna jönnünk? Hátha elpusztult már a szerencsétlen! És ha csak úgy nem találjuk? Nagy itt az erdő és nagyon pontatlan a leírás.

Most Lucilla szól, szavakat keresve:

– Tudja, Papus, én ezt a történetet leírtam. Leírom. Valószínűleg az igazat írtam. Lehetne az egész a fantáziám terméke, ha ezt most nem is hiszem el magamról. De akkor minek jött a könyv? Tehát valóság-szaga van. Akkor pedig megtaláljuk. Mert leírtam. És élni fog. Ugyanezért.

Ez ugyan meglehetősen fatalista életszemlélet, ha meggondoljuk, de Papa pillanatilag belenyugszik. Most Benedek kezd hangosan morfondírozni:

– Miért szorult be? Micsoda hülyeség, hogy egy időgép beszorul? Ugorjon ki a beszorult időből egy másikba, és kész!

Csakugyan! Most aztán ezen török a fejüket. Jerne talál rá az elfogadható válaszra:

– A sziklák sokáig állnak. Olyan régen ott áll az a szikla, hogy nem tudja időben megelőzni. Vagy eltört valami a szerkentüben. Esetleg kísérleti példány az időgépe. Még nem tökéletes. Variáljam még?

– Isten őrizz! Meggyőztél!

Juttácska szerint már megint nem arról beszélnek a nagyok, amiről kéne. Beszorult és kész. Ki kell menteni. Viszont vizük már alig van. Így ő is hozzászól, megrángatva bátyja kabátujját:

– Szever! A kimentett időutazó először inni kér!

– Jutta, igazad van! Lássuk a kulacsokat! Most sürgősen keresünk egy forrást vagy kutat.

 – Megvan! Megvan!

Ez a kiáltás eddig ötször hangzott el. A kiáltást nagy futás, majd nagy csalódás szokta követni. A hatodik kiáltást Benedek produkálta és most egyedül szalad. A többiek letörten ballagnak mögötte, jól elmaradva. Hanem Benedek most újra kiált:

– Gyertek gyorsan! Tényleg itt van!

Hja, kérem, az egészen más! Az egész társaság futásnak ered. Elöl Juttácska, röpködnek utána a hajfonatai. Leghátul Papa és János, Böbe babával a karján.

Itt van! Ez az! Ezüstös szivar, olyan két méter fölötti a magassága. Szemmel láthatólag sebzetten fekszik a sziklák között, azok pedig szorosan körülölelik. Ajjaj, túlságosan is szorosan! Nem túlzott a leírás. Most aztán hogyan tovább?

A következő félóra tanácskozással telik el. Ez úgy történik, hogy mindenki a sziklákon mászkál, minden rést, nyílást megtanulmányoznak, és közben röpködnek a javaslatok. Ezeket átlag fél perc alatt valaki lelövi, viszont felereszt egy új javaslatot, ami hamarosan hasonló sorsra jut. Mikor már mintegy térdig járnak a lelőtt javaslatokban, akkor szólal meg Papa:

– Én mást mondok.

Mindenki odakapja a fejét. Tulajdonképpen már régen várják, hogy Papa megszólaljon. Mint tudjuk, Papáé lesz a megváltó ötlet. De Papa eddig meg sem nyikkant. Titokban egész úton lázasan törte a fejét, nagyon nyomasztotta a zseniális ötlet kötelezettsége. Soha életében nem tudta megérteni a muszlimok fatalizmusát, ezért most, amikor valami hasonlóba csöppent, nagyon furcsán érzi magát. No, meg nem kis dologról van szó, hiszen emberélet múlik az ötletén. És semmit, de semmit nem tudott

kitalálni reggel óta! Most viszont a többiekkel együtt vizsgálta az ezüst szivart, meg a sziklát, és most tényleg van ötlete. Nem zseniális, csak úgy egy ötlet. Háttha lehet vele valamit kezdeni. Hiába lesnek olyan áhíttal a fiatalok, ez nem a megváltó ötlet lesz. De azért mondja:

– Ha itt, ennél a repedésnél letörjük ezt a sziklát, akkor a szivar már kötelekkel kiemelhető.

– Jaj, Papa! – Általános sóhaj. Benedek részletezi:

– Elvileg persze igaza van. De hogy a füttyölős fülemülébe akarja letörni a sziklát? Már bocsánat!

Ha csak ez a baj...! Papa megnyugszik és hatalmas lelki nyugalommal kezdi kibelezni a hátzsákját. A többiek körülötte állnak és meglehetősen bambán bámulnak. A zsákból nagykalapácsok kerülnek elő, vasékek, sőt, védőszemüvegek. Tyű, ez a Papa mit cipelt! Ők meg azt hitték, azért lassú, mert idős! És micsoda jó ötlet az a négy vasék! Így már lehet sziklát repeszteni! Juttácska lelkesülten felkiált:

– Papa, te zseniből vagy!

Erre kitör az általános, megkönnyebbült hahota. Juttácska előbb elpirul, amiért önkéntelenül tegezte az apját, aztán rájön, hogy ez most nem számít, és akkor ő is a nagyokkal nevet.

Na, akkor most munkára fel! A négy férfi keresi a szikla megfelelő pontjait. Agáta az összes hölgyet messzebb tereli a repülő szilánkok útjából. Juttácska megkutyálta magát, ő segíteni akar. Az egyszerűség kedvéért felküldik a másik, a magasabbik sziklára, és az lesz a feladata, hogy meghatározza az ütések ütemét. Előkészülnek, gyakorolnak, aztán messze hangzik Juttácska ütemes, éles kis hangja:

– Egy, kettő, három, bumm! Egy, kettő, három, bumm!

A szikla hagyja magát meggyőzni. Előbb csak tágul a repedés, majd a kérdéses szikladarab lecsúszik. Most jöhetnek a kötelek...

Az ezüst szivar kiemelkedik kényelmetlen sziklaágyából. Ez itt az ajtó, de kilincs sehol. Hát most? Papa körbe-körbetapogatja a halványan kivehető keretet s közben – újonnan szerzett fatalizmusával – csendesen dörmög:

– Márpedig ki kell nyílnod! Írva vagyon!

Ez valamiért használ. Az ajtó kinyílik. Nagyon meleg és nagyon bűdös levegő árad ki, majd megjelenik egy remegő emberi kéz. Egyszerre hárman kapnak utána, húzzák, támogatják, emelik az elernyedő férfit. Annak hangosan vacog a foga és rekedten susogja:

– Víz! Adjatok vizet!

Szeverin ugrik a kulacsért, Jerne a pokrócokért, sebesen ágyaz.

– Ide fektessétek!

Lefektetik a beesett szemű, borostás időutazót. Benedek már rőzsét gyűjt, tüzet kell rakni, teát készíteni, ennivalót melegíteni. Ki tudja, szegény mikor evett utoljára? Mi is ebédelhetünk éppen.

Lucilla keze a megszokott mozdulatokkal készíti az ennivalót, az agya viszont teljesen megállt, egyhelyben topog. Ez az időutazó... tiszta képtelenség... de ha nem lenne olyan borostás és megviselt... magyarul szólt... na és, ez semmit sem jelent... akkor is, minket hívott a könyv... akárhogy nézem... szóval nagyon hasonlít... ugyan kérem!... vagy mégis?...

Kezd már magához térni, de nagyon gyenge szegény. Lucilla a tálcával az időuta-

zóhoz lép és látszólag jámboran kérdi (bár számít a válaszra):

– Hogyan szólítsuk?

És elhangzik:

– Természetesen Szevernek. Hiszen úgy szoktatok.

Valódi élőkép. A megdöbbenéstől megmeredt emberek bámulnak a férfira. Az agyak csak lassan mozdulnak. Hát izé... A férfi érzi a döbbenetet, no meg emlékszik is, mennyire meg volt lepődve. Halványan tréfálni próbál:

– Csak semmi Szeverke!

Egyedül Lucilla mosolyog egy vérszegényet. A többiek még nem emésztették meg a dolgot. Felváltva bámulnak a két Szeverre. Juttácska hirtelen megkérdi:

– Hány éves vagy?

– Negyvenkettő. Jaj! – És az idősebbik Szeverin a szájához kapja a kezét. A fiatalabbik halkán dünnyög:

– Időtörés. És én most éljek így! Utálok a fatalizmust!

Az idősebbik röstelkedve mondja:

– Bocsáss meg! Teljesen igazad van! De ezt a találkozást már amúgy sem felejt-heted el. Ha tudnád, mit izgultam, amíg vártalak benneteket! Főleg amikor már na-gyon rossz volt a levegő és az ájulás környékezett! Emlékeztem a találkozásra, mégis nehéz volt túrni és várni. De igazad van. Megpróbálok óvatosabb lenni.

Most Lucilla szólal meg:

– Egyél inkább. Biztosan nagyon éhes vagy. És Böbe babát is meg kell már etetni. Majd ebéd után beszélgetünk.

Jobb is, ha most mással foglalkoznak. Mindenki étvágytalan ugyan az eseményektől (még Böbike is érez valami szokatlant), de azért rágsálnak. Juttácska felsóhajt:

– Szóval nem lesz tíz év múlva időutazás!

Az idősebbik Szeverin szeretettel mosolyog kicsi hűgára:

– Persze, hogy nem. Még fel kell nőöd, még el kell végezned az egyetemet, még fel kell... fedezni sok mindent, amíg az időutazás lehetőségessé válik. Várjál türelmesen!

– Várok, várok – és újra belemerül az ebédbe.

Ebéd után körbeülik az idősebbik Szeverint:

– Na, most mesélj!

De Szeverin elhárítja a kérést:

– Ne haragudjatok, de nem tehetem. Időtörés lenne. A személyes jövőjét senki nem ismerheti. Elég baj az, hogy Szever már ismeri. De még kísérleti az időgépünk, és én tudtam, emlékeztem rá, hogy bajba kerülök a kísérlet során. Odakészítettem a fő-nőköm asztalára Lucilla könyvét és kértem, hogy olvassa el, miután elindultam. Úgy látszik, elolvasta.

Papa megint dünnyög:

– Nem értem, kislányom! Miért nem írtad bele abba a novellába, hogy Szevert találjuk a gépben?

Lucilla szorosán a fiatalabb Szeverin mellett ül (ott érzi magát biztonságban) és tétován néz az idősebb Szeverinre. Csakugyan! Hiszen ez sokkal fontosabb, mint az őszi köd paplana! Szeverin szó nélkül is érti a hűgát (még ennyi év után is), meg is szólal:

– Én kérem meg most Lucillát, hogy ne írjon bele a novellába. Mondjátok meg őszintén: elhittétek volna akkor is az elbeszélést, ha Szevert kell megmenteni? Nem volt már így is elég hihetetlen?

János közbedörmögi az általános véleményt:

– De, bizony eléggé!

– No, ugye? Ha pedig elhiszitek, az lett volna a baj. Így is emberélet múltott rajtatok, az én saját becses életem, ugye. Így is hatalmas volt a felelősségetek. Ha a név is ott van... némely érzékenyebb családtagom talán bele is betegedett volna.

És most furcsa jelenet következik, legalábbis egy kívülálló számára. A szavakat ugyan az idősebbik Szeverin mondta, ő néz ellágyulva kedvenc kishúgára (Istenem, milyen fiatal most még az én Lucikám! Mennyi lehet, tizenhét?), de az utolsó mondatnál mégis a fiatalabb Szeverin emeli fel a kezét és simít végig Lucilla haján. A családtagok észre sem veszik a jelenet szokatlanságát. Az ő érzéseik szerint minden a helyén van.

Most Benedek próbálkozik:

– Legalább valami picit mondjál! Valami nem túl konkrétat! Például... például lesznek-e gyerekeim? Ne mondd meg, hogy mikor, hogy mi a nevük, csak annyit, hogy lesznek-e. Ez csak az ábrándozás szintje, ennyit talán el lehet mondani?

Az idősebbik Szeverin kicsit tűnődik, majd rábólint:

– Jó. Mikor eljöttem, mindannyiótoknak volt gyermeke. Így jó?

Tétova bólogatás és mosoly a válasz. A fiatalabb Szeverin halkán rákérdez:

– Nekem is?

– Neked? Ja, igen. Nekem is van gyermekem. Megmutathatnám a fényképeket is... de nem merem. Na, erről ennyit! Nem szabad a jövőről beszélnünk! Legyetek jó fiúk!

Jerne feláll és megszólal:

– Ha nem beszélgethetünk, akkor javítsuk meg a szerkentyűdet! Valahogy vissza kell menned, nem élhetsz itt köztünk két példányban.

Mindenki feláll, csak Böbe baba alszik mélyen odébb, a bokrok alatt. Tevékeny család ez, ügyes kezű. Az idősebbik Szeverin irányítása mellett gyorsan megjavítják az időgépet. Szerencsére minden törés, mely ideiglenesen nyomorékká teszi a masinát, helyben barkácsolható.

Amíg a kezek járnak, a szájuk többnyire hallgatnak. Furcsa ez a felemás helyzet. Megpróbálnak általános kérdéseket feltenni, nem a jövőre vonatkozót, de hát lehet? Az idősebbik Szeverin leghétköznapibb hétköznapja is a jövő körülményei között folyik. Kényelmetlen helyzetbe hozni pedig nem akarják. Hiszen a testvérük. Amin megint lehet elmélkedni. Így aztán nem sok szó esik.

Lucilla kéri:

– Vidd vissza a könyvet innen!

Szeverin rábólint:

– Viszem, Lucikám! Úgyis időtörés lenne itt hagyni. Szegénykém, nagyon megkínzott, igaz?

Később hozzáteszi:

– De azért el ne felejtse megírni azt a könyvet! Kínos lenne Szevernek – mutat a fiatalabbra.

Lucilla eltűnődve rákérdez:

– Lehet ezt elfelejteni?

Na igen.

Juttácska a szerszámokat adja kézre és közben mindent megnéz. Nem kérdez, nem mer. Egyszerre odafordul az idősebbik Szeverinhez:

– Azt hiszem, fizikus leszek. Nagyon érdekel ez az időgép. Te semmit sem

mondhatsz, hát oké. Majd én kitalálom magamnak.

Szeverin ezt már rég tudja, de... Hangosan csak ennyit mond:

– Tőled kitelik! Te zseniből vagy, mint tudjuk.

Papa csak most hiszi el igazán, hogy ez a férfi a családhoz tartozik. Azt mindenki mondhatja, hogy Szevernek hívják. Bár... kinek jutna eszébe? De ha azt is tudja, hogy Juttácska zseniből van... A könyvről is tudott. Pedig senki sem emlegette. Hát igen. Úgy látszik, tényleg Szever. Úgy látszik, hogy mégis igaz ez az egész zűrzavar és időgubanc. Mindamellet Papa így sem érti. Már elhiszi, de nem érti. De azért morog egyet:

– Anyádról nem is kérdezel?

– Jaj, Papa! Hiszen emlékszem, hogy reggel otthon hagytuk, jó egészségben!

Az ifjabbik Szeverin végképp meg sem szólal. Nagyon furcsán érzi magát, mióta kettő van belőle. Időnként lopva rápillant eljövendő önmagára, hol kíváncsian (szóval ilyen leszek?), hol bírálóan (jól tartja magát, de ez a frizura, ilyet én soha... izé), hol kissé féltékenyen (hős a családban, odanézzenek!). Bárhogy forgatja, itt és most két Szever van. Ki hallott még ilyet? Izé... hát éppen hallott. Mint tudjuk, egy az isten, de három személyben. Azok is három idősikből keveredtek volna így együvé? És ez még csak hagyján! De így élni, ezzel a tudattal! Hogy majd egyszer be lesz szorítva a sziklák közé, és egyre romlik a levegő, és vagy jönnek, vagy sem... De hiszen jöttek! Jöttünk. Jaj, de zavaros! Kétszer kell megélnie ezt a napot és találkoznia önmagával. Mostani önmagával. Aki majd tovább él, azzal a tudattal... Aki már egy kicsit más lesz. Fial srác, előtte még a jövő, az egyetem, a munka és ez az utazás, illetve az az utazás. Hiszen ez most a másik Szever utazása volt. Akkor pedig az ő utazása lesz, és lesz egy harmadik Szever, a fiatal. Aki egyébként most ő. Jaj! Hagyjuk! Ez valami furcsa ciklus. Hány Szever van? Gyakorlatilag csak kettő, aki itt, most megjelent. De ez a kettő is csak egy. Hát ebben most nehéz hinni! Na, cifra élete lesz!

Benedek kérdezget. A gépről is, óvatosan. Igazából a működési elv, az üzemanyag érdekelné, de úgysem kapna választ. Ezért az ugrás időtartamáról érdeklődik. (Tényleg nem tudta volna Szeverin korban megelőzni a sziklát. Még nem. Bár már folynak kísérletek.) Aztán a fegyverkezésről kérdez. A válasz nem valami konkrét, de úgy foglалható össze, hogy már fogyatkoznak a fegyverek. Már kezd észre térni az emberiség. Ez is valami. Valami biztató. Akkor a környezetről, az életszínvonalról, a megélhetésről kezd kérdezgetni, de Szeverin nagyon óvatos válaszokat ad. A kialakuló kép így meglehetősen homályos.

Agáta leginkább Böbe babával foglalkozik, aki most éppen nyűgös. Az idősebb Szeverin az előbb fölkapta a csöppséget, megölelte és azt mondta:

– Tudod magadról, te pirinyóka, hogy milyen szép nagylány leszel?

De Böbike több okból sem válaszolt (első ok: nem tud még beszélni), Szeverin pedig elrohant, mert hívták a géphez. Agáta most tehát az elhangzottakon elmélkedik, ha Böbe baba éppen hagyja. Nem nagyon hagyja.

János egy husángot farag az idősebbik Szeverin magyarázata alapján. Közben nem érti az egészet. Meg volt győződve, hogy ugratás az egész. Biztos volt benne. Most is ezt próbálja – legalább magának – bebizonyítani, szedegeti a cserepeket. De ahogy sem áll össze a kép. Sajnos, az a hihetetlen, lehetetlen variáció sokkal hihetőbb.

Jerne praktikus lelkét leállították. Kérdezni nem szabad. Így most az ábrándos lelke lép működésbe. Gondolatban a dinoszauruszok között bolyong, de rádöbben, hogy ott félne. Akkor csak egy kamerát küldjenek oda, nem igaz? Rá is kérdez:

– Miért nem egy kamerát küldtek? Ez így veszélyes!

Szeverin válasza ennyi:

– Minek ment Armstrong a Holdra?

Ami persze igaz, ha nem is túl bőbeszédű válasz. Lehet, hogy voltak is már itt valamilyen időgépek? Az ufók? Sőt, a távolabbi jövőből is jöhetnek valakik a masináikkal. Ez a Szever szinte holnap él. Száz év múlva többet tudnak az időutazásról, jobb gépekkel jönnek hozzánk. Sőt, jöttek is. Mellesleg, nem lett volna egyszerűbb a jövőből menteni meg Szevert? Meg is kérdi. Hozzáteszi:

– Az ő számukra ez az ügy nem lett volna időtörés. Hiszen nekik te is múlt vagy.

– Azt hiszem, nem is tudnak a jövőben rólam. Vagy ha tudnak, hát olvasták Lucilla novelláját is. Ha pedig a novella szerint megmenekültem, akkor minek jöjjenek? Azt hiszem, a főnököm asztalára letett könyv az oka annak, hogy így alakultak a körülmények.

– Hát azt nem! A könyvet azért tudtad letenni, mert Luci megírta. Luci azért írta meg, mert találkoztunk. Azért találkoztunk, mert a könyvet odatetted. Igazi, valódi, szép kör, ebből nincs kitörés. Nincs ok és nincs okozat. Illetve van, de túl sok van mind a kettőből. Tudod, mi az oka ennek a beszorulásodnak? Az időutazás. De Juttácska sem találná föl az időutazást, ha most nem találkoztunk volna. Püff, még egy kör!

– Állj csak meg! Állj meg és halkítsd le magad!

Szeverin susog. A többiek – szerencsére – messzebb vannak.

– Honnan veszed, hogy Juttácska találja föl az időutazást?

Jerne egy kicsit megijed. Csakugyan, ilyesmit hangosan kimondani... Ezért ő is susogva válaszol:

– Szerintem következik abból, amit mondtál.

– Ajjaj! Mert nem kéne annyi rejtvényt fejtened! Ajjaj! Mégis könnyelműség volt azt a könyvet a főnököm figyelmébe ajánlani! Rokonok közé csöppenni vissza! Ismerik az ember gondolatait! Ajjaj! Fegyelmi-szaga van a dolognak!

– Jól van már, no! Ha fegyelmi, hát annyi! Még mindig jobb, mint beszorult gépben megfulladni! Tudod, mit? Mostantól fogva befogom a szám. Tőlem senki nem tudja meg, mire jöttem rá. Jó?

– Rendes tőled. De nagyon hallgass, jó? Szerencsére tudsz. Meg ne sejtse valahogy a kislány! Ajjajaj! Jobb lesz innen pucolni, mielőtt még egyebekre is rájössz!

Ettől fogva az idősebbik Szeverin végképp alig szól. Nagyon nem mer szólani. Ez a Jerne! Mindig is csak a logikai játékokat szerette. Viszont a gép nagyjából elkészült. Szeverin tehát beleül, ellenőrzi, próbálgatja.

Eljött a búcsú perce. Furcsa egy búcsú ez. Hiszen aki elmegy, az itt is marad. Másrészt aki elmegy, az a saját jövőjükből hozott hírt – igaz, hogy szükséavút – és oda is tér vissza. Mindenki másra gondol, csak egyben értenek egyet. Hogy furcsa búcsú ez.

Lucilla hangot is ad nyugtalanságának:

– Meg sem tudhatjuk, visszaérsz-e szerencsésen ezzel a toldott-foldott masinával?

– Hivatalosan nem. Bizony nem.

Így aztán marad a nyugtalanság és bizonytalanság. Papa megkérdi:

– Anyádnak elmondhatom?

– Mondja el, Papa! Hiszen már úgyis tudja a család. Másoknak azért ne meséljék! Úgysem hinnék... És csókolom Mamát!

Pusziosztogatás és ölelgetés következik, majd a két Szeverin hosszú, szótlán kéz-

fogása. Tanulmányt lehetne írni egymásra vetett tekintetükről. De nem most, majd máskor. Most indulni kell.

Az idősebbik Szeverin beül a gépbe. Kiinteget. Bezárja az ajtót. Aztán pakk! Mintha szappanbuborék pattant volna szét. A tisztás üres. A szikla friss törése mutatja csak, hogy itt történt valami.

A család némán szedelőzködik és erőltetett menetben indul hazafelé a félig már lebukott nap fényénél.

✂ Már a városban bandukolnak, fényektől csillogó sötétben. A hangulat még mindig nyomott. Mindenki elgondolkodva lépked.

Szemben jön egy fiatal férfi, két egyforma totyi babával. Mögöttük az asszony egy legénykével. Jerne oldalba böki Lucillát:

– Nézd! Annak az édes apának azok a drága gyermekei!

Lucilla mosolyog a régi jelszón és megnézi magának a férfit. Csakugyan jóképű. A gyerekei is szépek. Egyszerre megszólal az egyforma babák közül az egyik:

– Mikjós! Fej akajok menni!

Erre az apa fogja az egyformát és felrakja a kőkerítés párkányára. Mögötte az asszony szégyenlősen mosolyog.

A kis közbjáték – ki tudja, miért – végre feloldja a rossz hangulatot. Viháncolva, versenyezve szaladnak hazáig, Mamához.

✂ Mama már mindent tud és ájuldozik. Böbe babát ágyba rakták. Juttácska most fürdik. A többiek vetkőznek, vacsorát készítenek, ki-be rohangálnak és egymás szavába vágva mesélnek. A lépcső tetején megjelenik a sápadt Lucilla:

– Mamikám! Volt ma a szobámban?

– Nem én, kislányom. Miért?

– Mamikám! Volt ma vendég nálunk?

– Nem, senki. Dehát mi történt?

– Fiúk-lányok! Az asztalomon, vázában, egy csokor virágzó aranyeső van!

